

Богомил Райнов
Приказките на Николай
Райнов

В най-ранните детски спомени образът на баща ми се е съхранил с две свои черти – горчивия мирис на тютюна и хубавите приказки.

Дойдеше ли неприятният вечерен час с досадната фраза „Хайде в леглото!“, едничката утеха беше, че додето заспим, татко ще ни разкаже някоя приказка. И той наистина сядаше до нас, намаляваше пламъчето на газената лампа и с глухия си равен глас почваше да разказва. А ние с брат ми лежахме в полумрака с широко отворени очи, защото тоя полумрак не бе вече празен и сив, а населен от странни същества и оживен от пъстроцветни блясъци, Юнаци на буйни коне размахваха тежки мечове, гърбави магьосници бърбеа зли заклинания, белолики красавици се оглеждаха в сини езера, а наоколо се простираха вълшебни гори от кристални дървета, полюшвани от вятъра с нежен звън.

Приказките, които татко разказваше, отначало бяха тъй къси, че свършваха, преди да заспим. Затова ние искахме винаги по-дълги приказки и баща ни бе принуден все повече да ги удължава, додето накрая всичко се превърна в една-един-ствена приказка.

– Докъде бяхме стигнали снощи? – питаше баща ни не защото не помнеше докъде е стигнал, а защото не знаеше къде тъкмо сме заспали.

След което приказката продължаваше – все същата безкрайна приказка за юнака, който минава през безбройни изпитания и който все побеждава, но никога не отдъхва, защото магьосниците и злите духове си нямат друга работа, освен да измислят все нови и нови изпитания за юнаците. Тая приказка бе тъй дълга, че ние пораснахме, а тя така си и остана недоразказана въпреки думите на Андерсен, че всичко си имало край, дори и най-хубавата приказка.

Баща ми бе от хората, които обичат не само собствените си деца, но и децата на другите. Той не можеше да съгледа рошавата глава на някой малчуган и да не го погали с дългите си, окадени от тютюна пръсти. В такива мигове строгото му лице се отпускате и сериозният му поглед омекваше.

Баща ми, разбира се, не можеше да погали всички деца и да каже добра дума на всяко от тях. Но той можеше друго, което и направи: разказа им ония стотици приказки, с които бе приспивал синовете си.

Така на бял свят един по един се появиха тридесет и пет тома приказки. Много от тях разказвачът сам е измислил, други – почерпени от преданията на различни народи – са предадени тъй, както той ги е усетил и разбрал, къде с по-големи, къде с по-незначителни отклонения от първообраза.

Известно е, че вярата в свръхестествените сили е рожба на

невежество. Но приказките, където тия свръхестествени сили са обичайни герои, не са плод на невежество. В техните трагични епизоди народът е превъплътил вековните си страдания, в техните фантастични образи е излял най-съкровения си мечти за красота, в техните щастливи епизоди е отразил неугасимата си вяра в правдата. Когато четеш тия приказки, събрани от цял свят, виждаш не само как народите по цял свят са различни в нрави, и бит, но и как си приличат в мъдростта и поезията на своите приказки, родени от горчилката на живота тъй, както болката ражда бисера.

Баща ми умееше не само сладкодумно да разказва, но и да си служи с оня чист и богат език, който правеше приказките да звучат наистина като народни. Може някои от тия думи и изрази да ни се сторят днес непривични. Но преди да махнем с ръка и да ги отхвърлим, би трябвало все пак да поразмислим къде се крие причината на тая непривичност: дали в туй, че тези изрази наистина са излезли от употреба, или обстоятелството, че някои от нас отдавна са отвикнали от богатството на родния си език.

Тъй или иначе при редакцията на приказките аз не можах да си позволя да променям повечето от тия думи. Може би защото за собствените ми уши те звучат напълно задоволително. Може би защото ми напомнят полумрака на оная отдавна забравена стая, с късия пламък на лампата и с голямата източена сянка На баща ми върху насрещната стена. По времето на газените лампи стените бяха винаги оживени от сенки. Сенките на хората по стените и сенките на приказките – това беше нашето кино.

КРАЙ

© Богомил Райнов

Сканиране, разпознаване и редакция: unicode, 2008

Публикация:

Николай Райнов. Приказки от цял свят

Второ издание

Съставителство и редакция: Богомил Райнов

Литературна група V. Тематичен номер 2587

Редактор на издателството ЛИЛИЯ ИЛИЕВА

Художник ЛЮБЕН ЗИДАРОВ

Художник-редактор ВАСИЛ ЙОНЧЕВ

Макет и технически редактор ТОМА СТАНКУЛОВ

Коректор НАТАЛИЯ КАЦАРОВА

Дадена за набор 18. III. 1972 г. Подписана за печат 30. IX. 1972 г. Излязла от печат 20.

XII. 1974 г. Формат 58×84/18 Печатни коли 44,50. Издателски коли 36,93. Тираж

50,125. Цена 3,60 лв.

Издателство „Народна култура“ – София, 1974

ДПК „Димитър Благоев“ – София

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4881>]